

Projekt

z dnia 2 lutego 2017 r.

UCHWAŁA NR
RADY GMINY PIĄTNICA

z dnia 2017 r.

w sprawie nadania nazwy rondu w Piątnicy Poduchownej - "Rondo im. Druha Szarego"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 13 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, 1579 i 1948) uchwała się, co następuje:

§ 1. Rondu położonemu w obrębie Piątnicy Poduchownej, gmina Piątnica, powiat łomżyński, województwo podlaskie, usytuowanemu u zbiegu ulic Szkolnej i Jedwabieńskiej, w ciągu drogi krajowej nr 64, na części działki o numerze geodezyjnym 349 oraz działkach o numerach geodezyjnych 318/5, 318/7, 321/5, 321/7, 321/9 i 340/3, oznaczonemu kolorem żółtym na mapie stanowiącej załącznik do niniejszej uchwały, nadaje się nazwę **"Rondo im. Druha Szarego"**.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Piątnica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodniczący Rady

Krzysztof Weber

MAPA ZASADNICZA

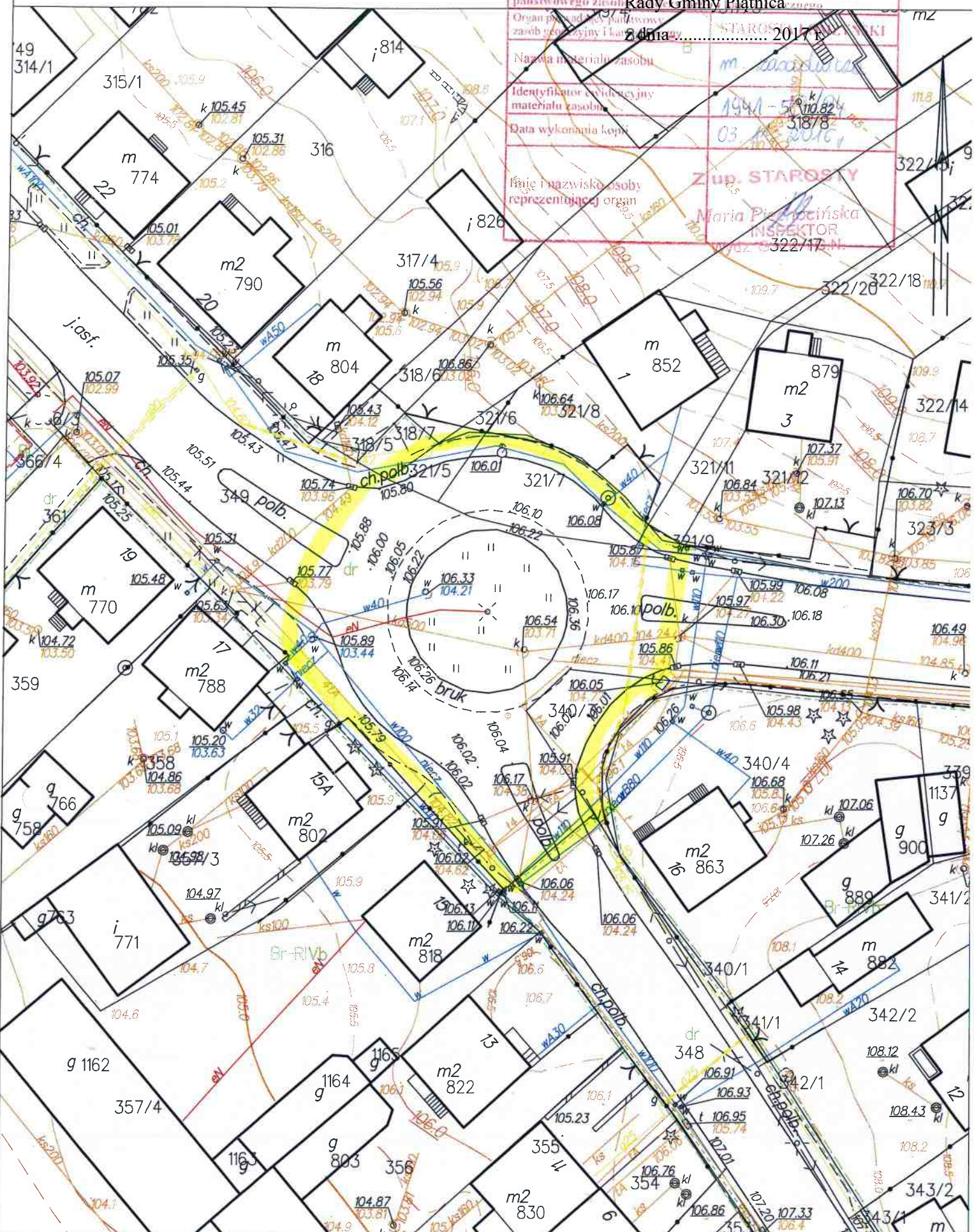
SKALA 1:500

obr. Piątnica Poduchowna 0030 dz. 340/3

Załącznik do Uchwały Nr 2016

Rady Gminy Piątnica

Organ prowadzący państwowy zasób gruntowy	STAROSTA PIĄTNICA
Organ prowadzący państwowy zasób gminny i katastralny	2 dnia 03 2016
Nazwa materiału zasobu	m. 194/1-5 k. 10.824 318/8
Identyfikator i identyfikacyjny materiał zasobu	03
Data wykonania kopii	03 2016
Imię i nazwisko osoby reprezentującej organ	Zup. STAROSTY Maria Pięćkońska INSPEKTOR 322/17-N

UZASADNIENIE

W dniu 12 września 2016 r. wpłynął do Urzędu Gminy Piątnica wniosek Związku Harcerstwa Polskiego Komisji Historycznej przy Hufcu Łomżyńskim z siedzibą w Łomży przy ul. Polowej 11a o podjęcie działań zmierzających do nadania rondu w Piątnicy imienia Druha Szarego, z uwagi na "wielki wkład Rodu Lutosławskich z Drozdowa w rozwój tych Ziem, a szczególnie ich przedstawiciela ks. prałata dr hm. Kazimierza Lutosławskiego HR ps. Druh Szary, w współtworzeniu skautingu, a potem harcerstwa polskiego, jego działalność wydawniczą dla młodych adeptów harcerstwa, a nade wszystko działalność polityczną, jako posta tych Ziem".

Wójt Gminy Piątnica mając na uwadze wybitne zasługi ks. Kazimierza Lutosławskiego na rzecz polskiego harcerstwa, biorąc pod uwagę, że wskazane rondo w Piątnicy Poduchownej u zbiegu ulic Szkolnej i Jedwabińskiej stanowi rozwidlenie drogi krajowej nr 64 z drogą powiatową nr 1934B prowadzącą do Drozdowa, uznał zasadność złożonego wniosku. Działając na podstawie art. 30 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) przygotował niniejszy projekt. Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 13 do wyłącznej właściwości rady gminy podejmowanie uchwał w sprawach herbu gminy, nazw ulic i placów będących drogami publicznymi.

Sylwetka Druha Szarego:

Druh Szary lub x. Jan Zawada to pseudonimy, którymi posługiwał się w działalności

skautingowej ks. dr Kazimierz Lutosławski ur. 4 marca 1880 r. w Drozdowie, piąty¹ z sześciu wybitnych synów właściciela majątku Drozdowo - Franciszka Dionizego Lutosławskiego i jego drugiej żony - Pauliny ze Szczygielskich. Patriota, ksiądz², erudyta, pedagog, publicysta, doktor medycyny³ i teologii⁴, działacz endecki, poseł na Sejm Ustawodawczy⁵ i Sejm RP I kadencji⁶, główny autor Preambuly do Konstytucji z 17.03.1921 r., świetny mówca, współtwórca harcerstwa polskiego, projektant odznaki skautowej, będącej pierwowzorem krzyża harcerskiego, instruktor skautowy, kapelan obozowy, pracował nad projektem statutu ZHP oraz projektem Prawa i Przyrzeczenia Harcerskiego.

Ten niezwykle syn ziemi łomżyńskiej, kształcony najpierw pod okiem starannie dobranych guwernantek, a następnie w renomowanych uczelniach Europy – kolejno: w Rydze (Łotwa)⁷, Zurychu (Szwajcaria), Londynie (Wielka Brytania)⁸ i Fryburgu (Szwajcaria) służył Ojczyźnie z niezwykle oddaniem, poświęcając swoją uwagę różnym aktywnościom, których realizacja miała jeden cel: dobro państwa⁹. Już podczas pobytu w Zurychu prowadził aktywną działalność wśród polskiej młodzieży uniwersyteckiej, był członkiem Związku Młodzieży Polskiej "Zet" – jako sekretarz centrali zjednoczenia oraz Organizacji Młodzieży Narodowej. Był także komendantem gniazda Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego "Sokół" przy Uniwersytecie w Zurychu.

Podczas pobytu w Londynie w latach 1903 – 1905 zapoznał się z ideałami ruchu skautowego tworzonego przez gen. Roberta Stephensona Smytha Baden – Powella oraz angielską szkołę Cecila Reddiego.

Ks. Kazimierz był słabego zdrowia¹⁰ - w 1905 r. zapadł na gruźlicę – z Londynu udał się do Zakopanego na kurację, gdzie przebywał aż 11 miesięcy (od sierpnia 1905 r. do czerwca 1906 r.)¹¹, a następnie na rekonwalescencję do Kosowa¹² - tam przebywał do 23 września 1906 r., gdzie założył dla dzieci kuracjuszy tzw. wakacyjną drużynę "Dzieci Kosowskich".

Po powrocie do kraju w 1906 r. z pomocą księcia Witolda Czartoryskiego z Pełkiń i ks. Jana Gralewskiego zaangażował się w tworzenie szkoły na wzór angielski: w Szymanowie pod Warszawą, a następnie w Starej Wsi pod Nowomińskiem, w ordynacji Maurycygo Zamoyskiego. W Szkole tej, noszącej nazwę: Czteroletnie Ognisko Wychowawcze Wiejskie, próbował wykorzystać obserwacje szkoły angielskiej, kładąc duży nacisk na ćwiczenia fizyczne i gry ruchowe.

W 1911 r. – jako kleryk podczas wakacji przebywając po raz kolejny na rekonwalescencji w Kosowie, założył dwa zastępy zrzeszające około 20 osób – jeden: dzieci w wieku 11-14 lat, drugi: młodzież – w wieku 16-18 lat¹³.

Utworzył w Warszawie, przy szkole Konopczyńskiego, zastępy "Kruków" i "Czajek", z których powstała następnie drużyna im. ks. J. Poniatowskiego (istniejąca do dziś 3 WDH). Andrzej Zaleski - skaut z drużyny Poniatowskiego - tak wspominał rolę K. Lutosławskiego w pracy skautowej: "W całym tym czasie do wybuchu wojny wpływ ks. Kazimierza na rozwój naszego ruchu był ogromny. Ze skautingiem miał do czynienia od początków ruchu w Polsce. Znał też skauting angielski. Poglębił on angielski pierwowzór i wypełnił go polską treścią. Przemyslał nasz ruch i jego możliwości. Palilo mu się w głowie od pomysłów. Przystępował natychmiast do ich wprowadzania w życie. Dość było iść z nim na spacer do Łazienek, żeby mieć co do roboty na miesiąc, czy więcej. Nie słyszałem znakomitszego mówcy."¹⁴

W 1912 r. po święceniach kapłańskich wrócił do kraju, z wielką energią oddał się pracy w harcerstwie. Został członkiem Naczelnej Komendy Harcerskiej na Królestwo. Wspólnie z Tadeuszem Strumiłą, organizował harcerstwo w zaborze pruskim. Na skutek nierozstrzygnięcia ogłoszonego 15.10.1911 r. konkursu na odznakę skautową Naczelna Komisja Skautowa, wyznaczyła ze swego składu trzyosobową komisję do jej opracowania, w skład której wchodził ks. Kazimierz Lutosławski, Alfons Borkiewicz i Czesław Jankowski. W tym samym roku przyjęty został projekt krzyża oparty na wojskowym Orderze Virtuti Militari, opracowany przez dh Szarego.

Pani Hanna Zaleska - jego bratanica - wspominała po wielu latach jak w czasie jednego z pobytów w rodzinnym domu, Lutosławski pracował nad projektem krzyża: "Przypominam sobie scenę z salonu w Drozdowie, podczas której ks. Lutosławski chodzi po pokoju i rzuca pomysły odznaki harcerskiej. Siedzący przy stole Jerzy Woyzbun i Tadeusz Żyliński rysują, czy też nadają kształt graficzny

projektom ks. Lutosławskiego.”¹⁵

Sam ks. Kazimierz Lutosławski pisał o wymowie zaprojektowanego przez siebie odznaczenia:

„Wianek z dębu i wawrzynu oznacza cele do zdobycia: siłę i umiejętność, sprawność i wiedzę. Oplata on główny symbol skautowy: krzyż z hasłem: »Czuwaj!«. Kształt tego krzyża jest dawny; takiego użyto do naszego orderu waleczności: »Virtuti Militari«; uprzytamnia on szczególnie obowiązek dzielności. Ma on w pośrodku kółko - symbol doskonałości, a w nim gwiazdę promienną, jakby światło przewodnie: ad astral. A sam krzyż znaczy: per aspera, bo wskazuje drogę ciężką, cierpieniami walki z własnymi słabościami uslaną, a przytem oznacza też gotowość do tej walki i do wszelkich poświęceń - aż do męczeństwa za wiarę, aż do śmierci za Ojczyznę: Bóg i Ojczyzna są treścią wewnętrzną tego znaku. Hasło »Czuwaj!« na nim - to pobudka, ostrzeżenie; oznacza gotowość ducha do pracy nieustannej.”¹⁶

Jesienią 1913 r. Naczelna Komisja Skautowa zorganizował kurs instruktorski dla skautów z Warszawy na Dynasach. Prowadził go i przewodniczył komisji egzaminacyjnej dh Szary. Składający wówczas próby po raz pierwszy otrzymywali metalowe krzyże harcercskie.

W latach 1915 – 1918 – przebywał w Rosji - w Moskwie, gdzie czynnie angażował się w działalność polityczną na rzecz Centralnego Komitetu Obywatelskiego związanego z utworzonym przez Dmowskiego Komitetem Narodowym Polski, Rady Polskiej Zjednoczenia Międzypartyjnego, Rewolucyjnego Związku Jeńców Polaków¹⁷, pracę konspiracyjną, tworzenie polskiego wojska, pomoc dla rodaków będących w potrzebie, pracę ideową – był redaktorem polskich gazet: „Sprawa Polska”, „Wygnaniec” i „Polak-Katolik”, pomagał braciom Janowi, Marianowi i Józefowi¹⁸ utworzyć i prowadzić polską szkołę średnią, a przy tym wszystkim zorganizował chorągiew harcercską¹⁹, która posiadała nawet swój sztandar haftowany srebrem, który został zarekwirowany, a następnie uszkodzony zwrócony przez bolszewików²⁰.

1-2 listopada 1918 - ostateczny kształt odznaki zostaje zatwierdzony podczas konferencji ZHP.

Jako x. Jan Zawada pisał, że skauta ma charakteryzować dziesięć cech, które ma utrwalić w swojej duszy:²¹

1. Skaut jest rzetelny, na słowie jego można polegać, jak na Zawiszy.
2. Skaut jest wierny Ojczyźnie i swoim obowiązkom.
3. Skaut jest pożytecznym bliźnim i codziennie musi spełnić »dobry uczynek«.
4. Skaut jest przyjacielem wszystkich a bratem każdego innego skauta.
5. Skaut jest rycerski.
6. Skaut jest przyjacielem zwierząt.
7. Skaut jest karny i szczególnie posłuszny rodzicom i przełożonym.
8. Skaut jest pogodny i wesoly.
9. Skaut jest oszczędny.
10. Skaut jest czysty w myśli, mowie i uczynkach.

Ks. Kazimierz Lutosławski dużo publikował, również na temat skautingu:

Lp.	Tytuł publikacji	Rok wydania	Autor
1.	Czym jest skauting polski. Gawęda obozowa	1913	x. dr Kazimierz Lutosławski
2.	Czuj Duch. Szesnaście gawęd obozowych o idei skautingu	1913	x. Jan Zawada
3.	Skauting jako system wychowania moralnego	1913	x. dr Kazimierz Lutosławski
4.	Letniska młodzieży szkolnej. Podręcznik dla kierowników. Zeszyt I	1915	x. dr Kazimierz Lutosławski
5.	Letniska młodzieży szkolnej. Podręcznik dla kierowników. Zeszyt IV	1919	x. dr Kazimierz Lutosławski
6.	Czuwaj! Sześć gawęd obozowych o typie skautowym	1917	x. dr Kazimierz Lutosławski

Reprinty książek wymienionych w pkt 2, 3, 4 i 6 dostępne są obecnie w sprzedaży, po ponad stu latach od ich pierwszego wydania, na stronie: <http://skladnicaharcerska.pl/pl/> .

Ks. Kazimierz Lutosławski ściśle współpracował z innymi osobami zaangażowanymi w tworzenie polskiego harcerstwa m.in. z Olgą Drahonowską i Andrzejem J. Malkowskim, którym w 1913 r. w Zakopanem udzielił sakramentu małżeństwa.

W 1918 r. ks. Lutosławski wycofał się z działalności harcerskiej na rzecz pracy dla ogółu społeczeństwa polskiego jako poseł w Sejmie Rzeczypospolitej Polskiej.

W dniu 3 lipca 1921 roku rozkazem L.14 Naczelnictwa ZHP hm. Kazimierz Lutosławski otrzymał Odznakę Wdzięczności²².

5 stycznia 1924 r. po ciężkiej szkarlatynie, którą zaraził się pełniąc posługę kapłańską, zmarł w rodzinnym domu w Drozdowie. Ciało zmarłego pochowano na cmentarzu parafialnym w Drozdowie, w krypcie Lutosławskich.

W uznaniu dokonań odznaczono ks. Kazimierza Krzyżem Walecznych.

Rozkazem Naczelnictwa ZHP L.4 z dnia 6 lutego 1924 r. dh Szary otrzymał honorowy tytuł Harcerza Rzeczypospolitej.

W siedemdziesiątą rocznicę jego śmierci, w dniach 14 – 18 stycznia 1994 roku w Drozdowie odbył się I Zlot Druha Szarego. Podczas tego Zlotu, za zgodą rodziny, wmurowano nad tablicą nagrobną kopię Krzyża Harcerskiego.

Od 1995 roku w pierwszy lub drugi weekend miesiąca marca, odbywają się corocznie Złoty Druha Szarego. Od roku 2007 zyskały miano ogólnopolskich.

Postawa, którą reprezentował i dokonania na rzecz harcerstwa polskiego pozostają żywe w pamięci współczesnych harcerzy, o czym świadczą liczne publikacje na stronach internetowych poświęconych tematyce harcerskiej.

Pamiętki, które zachowały się po ks. Kazimierzu Lutosławskim przechowywane są w Muzeum Przyrody w Drozdowie, które zostało utworzone w Dolnym Dworze Rodziny Lutosławskich.

Szerzej o działalności ks. Kazimierza pisali:

- 1) hm. Henryk F. Karwowski – „Ks. prałat dr Kazimierz Lutosławski – twórca krzyża harcerskiego”;
- 2) Instruktor ZHR Marek Mucha - „Działalność harcerska ks. Kazimierza Lutosławskiego w latach 1911 – 1924”;
- 3) Marcin Rydzewski – liczne artykuły na stronach internetowych i publikacje w wydawnictwach książkowych.

Powstały dwie prace magisterskie:

- 1) Stanisława Alwasiaka – „Ks. Kazimierz Lutosławski – życie i działalność” Uniwersytet Jagielloński. Instytut Historii;
- 2) Teresy Pater „Ksiądz Kazimierz Lutosławski „Twórca Krzyża Harcerskiego (1880-1924)” Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Kielcach. Wydział Pedagogiczny.